

Interjú

„A Hold nem érdekelte”

Stephen L. Petranek tudományos újságíró

szerző
Köves Gábor
publikálva
2016/46. (11. 17.)

<http://magyarnarancs.hu/tudomany/a-hold-nem-erdekelt-101601>

<http://www.ekultura.hu/olvasnivalo/ajanlok/cikk/2016-08-22+10%3A00%3A00/stephen-l-petranek-eletunk-a-marson>

Matt Damon visszatért a Marsról, Obama a 2030-as évekre tette, hogy mások előtt is nyitva álljon a bolygó. Ilyen előzményekkel indult útjára a National Geographic új produkciója: a Mars – Utunk a vörös bolygóra című sorozatban felerészt a tudományé, felerészt a történetmesélésé a terep. A Magyarországon forgatott produkció szakértőjével beszélgettünk.

Magyar Narancs: Obama mennyire lelkes támogatója annak, hogy embereket küldjünk a Marsra?

Stephen L. Petranek: Nem mondhatnám, hogy túlságosan elkötelezettnek mutatkozott volna, amikor hivatalba került, de ahogy telt az idő – hogy úgy mondjam –, megjött a hite, és egyre nagyobb figyelemmel fordult a világegyetem és a NASA tevékenysége felé. Végül odáig jutott, hogy kijelentette, egy-egy látogatás fontos a Marson, de az is, hogy a huzamosabb ott tartózkodás feltételeit is megteremtsük.

MN: Nem gondolja, hogy nagyon bizarr, hogy az amerikai űrprogram atyja, Wernher von Braun Hitler fő rakétatudósa volt, akinek a Mars meghódításáról is a korát megelőző, konkrét elképzelései voltak?

SLP: Valóban bizarr, hogy **az amerikai űrprogram sikere 26 olyan tudóstól ered, akik a Harmadik Birodalmat szolgálták**. Meglehetősen furcsa epizódja ez az amerikai űrkutatásnak, mint ahogy az is, hogy Von Braun elkötelezettsége és lojalitása a náci Németország iránt a mai napig nem lett kellő mélységében feltárva. Gyerekkoromban találkoztam vele. Olyan tudós volt, aki bárkivel szövetkezett volna

a tudományos sikerért, függetlenül attól, hogy ezzel milyen rendszert, milyen hadi célokat szolgál ki. Von Braun gyerekkorától a Marsra vágyott. A Hold nem érdekelte, szerinte az Apollo-program egyszerűen hülyeség volt, és amikor az a vége felé közeledett, igyekezett meggyőzni a kongresszust, a NASA-t és az elnököt, hogy ne totojazzanak tovább, irány a Mars. Részletes programot dolgozott ki. **Egyébként már 1948-ban megírta a Das Marsprojektet, amit '52-ben németül, egy évre rá pedig angolul is kiadtak. Rövidke könyv, de még ennyi év után is ez a legjobb guide az esetleges Mars-utazáshoz.**

MN: Ma hogy állunk az expedícióhoz szükséges technológiával?

SLP: Úgy ötven éve rendelkezünk a Mars kolonizálásához szükséges technológiával. **1971-ben Von Braunnak kész terve volt arra, hogy embereket küldjünk a Marsra**, s úgy gondolta, 1985-re meg is valósulhat az expedíció. (Nevezett 1977-ben halt meg – a szerk.) Képzeld csak, ha ez megtörténik, ma már állandó kolóniánk lenne a Marson; ha a NASA megvalósította volna Von Braun terveit, akkor most nem Elon Musk számolgatná, hogy mennyibe lenne a marsi kiruccanás.

MN: Mennyibe?

SLP: A dolgok jelen állása szerint a Mars-utazás a magáncégeknek fog összejönni. Musk már a jegyet is beárazta: 500 ezer dollár per koponya. De nem csak neki vannak nagyra törő tervei: ott vannak a Google-fíúk, **akik milliárdokat fektetnek az aszteroidabányászatba.**

MN: Mennyibe kerülne egy marsi kisváros létrehozása?

SLP: **Egy állandó település kialakítása kijönne tizenöt B1 bombázó árából. Amerikának jelenleg hatvan ilyen gépe van.** Ez azért nem túl nagy ár, főleg, hogy az egész emberiség életbiztosításáról beszélünk. Ha a nagyságrendeket nézzük, **ugyancsak elenyésző összegből jönne ki néhány olyan rakéta is, amely képes lenne letéríteni az útvjáról egy Föld felé tartó aszteroidát.**

MN: A NASA állítólag tíz embert foglalkoztat az ilyen veszélyek előrejelzésére.

SLP: És a NASA-n kívül is számos egyetemi ember és más tudós kémleli az eget és végez kutatásokat. De ha ennél sokkal többen lennének, akkor is: mit számít, ha észrevesznek egy Föld felé tartó aszteroidát? Nem sokat. Ha nincs megfelelő védelmi rendszerünk, tök mindegy, hányan kémlelik, hogy mi tart felénk. A Mars-expedíció

ez irányba is jótékonyan hathat, hiszen ha attól tartunk, hogy a földi élet hosszú távon nem fenntartható, akkor talán azzal is elkezdünk komolyabban foglalkozni, hogy mégis mi veszélyezteti az itteni életünket. **Mondok egy példát: 1989-ben egy aszteroida pontosan ugyanott haladt át, ahol a Föld tartózkodott hat órával korábban.**

MN: Tulajdonképpen mi volt a dolga a tévésorozatban?

SLP: Átfésültem a forgatókönyvet, és ha valamelyik szereplő száján valami tudománytalan nonszensz jött ki, akkor szóltam. Volt dolgom, nem is kevés.